

Capitol din romanul

Gradinile ascunse

(Editura „Paralela 45”, 2006)

Dosarele de lut

Cine a fost o dată oaspetele comandorului dobânda respect în ochii oamenilor și drepturi trecătoare în ochii șefilor. Prin urmare, lui Ambrozie i s-a îngăduit să intre în Clădirea Memoriei.

Coridoare lungi, arborescente, ramificații, custozi și operatori, paznici înarmați, iarăși coridoare, labirint cu orientări alfabetice.

Aici erau dosarele conținând viețile cetățenilor.

Un custode cu galoane l-a condus pe Ambrozie spre încăperea cu dosarele vieții sale. Ajunși aici, custodele i-a arătat cum se umblă la fondul documentar – rafturi, fișiere, benzi magnetice, dischete, pelicule filmate. Despre zilele sale la Gumoreni. Aici sta înregistrată o felie bună din viața lui, cunoscută și necunoscută, reală și meta-reală.

Această minuție și complexitate informațională cu privire la persoana ta produceau mândrie, spaimă, smerenie. În primul rând spaimă: vedeai că nu-ți aparții, că ești, minut cu minut, în bătaia unei arme, a unui vizor, a unui colimator.

- Toți oamenii urbei sunt obiectul unei asemenea „cartografieri”? întrebă Ambrozie.

- Toți, desigur. Asta-i meseria noastră. Avem aparatură fină pentru oamenii fini și aparatură rudimentară pentru oamenii rudimentari. Avem turnători pe cap de locuitor. Turnătorii înșiși sunt turnați de alții, mai competenți, din cei care au absolvit cursuri de delatare științifică. Persoana matală are un turnător titular și un defăimător titular. De stagiari nu mai vorbim.

Ambrozie este bine dispus. O veselie a înțelegerii lumii îl face să înțeleagă și mai bine lumea. El înțelege pe bază de veselie. Zice:

- Aveți metodă, sistem, eficiență.

- Ne ajută și mintea, căci posedăm, în cutiile craniene, o masă cerebrală cu greutatea de 1,420 kg. Lucrătorii noștri au, așadar creiere cu aceeași greutate cât avea creierul lui Schiller. Practicăm discriminarea cerebrală, ca să ajungem departe.

Ambrozie se uită atent la capul custodelui: cap mare, bine dezvoltat într-adevăr, cu bosele frunții proeminente, semn de multă deșteptăciune și dreptate. Custodele se simte evaluat, apreciat, și face pe modestul:

- Recunosc, ne ajută nu numai mintea, ci și circumstanțele. Adesea biografiile oamenilor sunt plagiate, stereotipe, și atunci dosarele sunt ușor de întocmit. Unele dosare le tragem la îndigo, atât de asemănătoare și plagiate sunt

viețile. Natura s-a lenevit și se plagiază pe sine, face proști în serie, sau răzvrățiți în serie. Dăunători în serie, sordizi în serie. Natura n-are imaginație. Sau acesta-i rolul ei, seriile. Viețile se repetă, delictele se repetă, încât filosofii noștri, paraziți notorii, au vorbit despre reîncarnare. Dar nu-i crede nimeni. Dacă conștiința este totuși un flux exterior omului, dacă ea vine din afară în mintea lui, atunci ar trebui să ne mire că există deosebiri, nu asemănări între oameni. Ar trebui să vedem că anormale sunt „originalitățile”, datorate probabil egoului umflat și rigidității. Din fericire, însă, cele mai multe biografii sunt plagiate. O simplă copiere a dosarului John Prună produce dosarul lui Jean Nucă. Asta ușurează munca turnătorilor care au început să se îngrașe și, ca să nu șomeze, aleg cariere cuvivoase.

Ambrozie cercetează rafturile destinate vieții lui. Viața sa pusă pe raft.

- Îți recomand liniște sufletească! zice custodele. În caz de tulburări cardiace sau șocuri afective, să iei o pastilă maro. Iată. Este calmantul perfect, un anestezic al parasimpaticului. Încă o dată zic: multă liniște sufletească. Aceste dosare sunt secrete, puțini ajung să și le vadă. Împiedicăm contactul cu asemenea teribile mistere. Săptămâna trecută, demnitarul Zed care a avut acces la dosarele lui a făcut un preinfarct. L-am scos pe targă. Încă este la reanimare. Rar cine supraviețuiește unei întâlniri cu sinele, cu dosarul.

În depozitul de dosare, îți venea să formulezi păreri îndrăznețe: că dispar cărțile și sunt înlocuite cu dosarele. Că dispar bibliotecile lăsând loc depozitelor de dosare de suflete. Cărțile, containerele de experiențe, repertorii de utopii și amăgiri, sunt înlocuite prin dosare, produs al trupului concret, kilometri de suprafață de trup.

Ambrozie citește titluri de pe cotoare:

Rapoartele delatorului titular despre viața profesională și particulară, pe luna ianuarie (și tot așa, pentru alte luni): Rapoarte despre contacte intime și conexe, întocmite de onorabilul delator Ics; Scopul și lipsa scopului venirii la Gumoreni; Reacții dușmănoase în timpul somnului; Sondaje abisale realizate prin encefalografie și tortură; Rapoarte din perioada detenției.

Erau consemnate situații și infrasițuații. Acțiuni și infrațiuni. Fapte în narațiuni și fotografii. Văzutul, închipuitul, bănuitul. Distorsiuni cu sau fără intenție. Atribuirii, năpăstuirii și anticipări de acte pe care nu le vei săvârși niciodată.

Custodele zice:

- Apreciez că ai o sănătate bună și încă n-ai leșinat. Sunt surprins că nu ai senzații de amețală, vomă, sângerări nazale, vâjâituri în urechi, grețuri și migrene, sau vreun infarct. Am asistat la din astea. Sunt mirat că încă nu ai recurs la pastila maro.

Secretul rezistenței lui Ambrozie este, firește, veselia. Are o dispoziție bună, ca atunci când ți s-a dat darul de a înțelege pământul și viețuitoarele sale. Avea mulțumirea înțelegerii.

Cercetează în trecut benzi sonore, monitoare video cu scene în care figurează el, amprente ale trupului fizic, măsurători ale corpului astral, fantazări despre corpul causal.

Alte titluri de dosare: *Reacții chimice ale corpului suspectat; Coduri de memorie; Incifrarea pulsionilor în limbaj; Testul cristalelor de gheață din sânge (origini); Academia și grădinile oculte; Cifrul noetic, analize.*

*

Ușa se deschide și intră un curier veloce, transpirat, automatizat. Aduce piese noi, tinichele noi la dosar.

- Uite, tocmai au sosit de la triaj benzile cu reacțiile tale plus și minus la monologul comandorului. Tu ai tăcut tot timpul, dar interiorul tău a vorbit. Noi știm să ascultăm interiorul. Detectăm cu aparatură ascunsă. Culegem impulsuri cefalice, apoi le decodăm. Crezi că dacă taci, nu te auzim? Crezi că numai vorbirea ascunde adevărul? Tu taci, dar noi știm că cogitezi, uneltești, modelezi, exerciți presiuni psihice! (Apoi îi destăinuie stupefiat, privind un grafic:) Ai recurs la influențarea ritmurilor cefalice ale comandorului! I-ai indus ritmul alfa: ai slăbit elanul său agresiv, ai slăbit paranoia lui de conducător. Este grav, domnule! Ce să facă un conducător de stat fără paranoia? Ce să facă un șef fără gheare și otravă? L-ai nenorocit pe bietul om. I-ai tăiat resursele! De aceea comandorul n-a mai luptat să-și mențină mandatul 24 de ore, pensionându-se cu 6 ore mai devreme!...

Ambrozie crede că custodele exagerează. Influențarea comandorului, modificarea ritmurilor cefalice, erodarea paranoiei sale, puteau veni din câmpul de fond, sau din câmpuri morfogenetice.

- Da! zice istețul custode. Posibil să fie din câmpul de fond cauza îndulcirii agresivității conducătorilor. Dar știm că există și persoane care sunt mediatori, și favorizează aceste circuite energetice. În fine, avem probe la dosar. I-ai indus ritmul alfa. I-ai corectat rinencefalul. S-au decodat graficele cefalice obținute din observarea dumatăle. Dosarul vorbește! Restul, opiniile noastre, nu contează.

Ambrozie dă din cap. Custodele continuă, revenind la dosarul personal:

- Informațiile sporesc, dar ținem pasul. Folosim prizonieri de război. Curierul pe care l-ai văzut este un prizonier din Hedland. Facem treabă bună cu acești prizonieri cruțați. Nici nu-i nevoie să le spălăm creierele, că sunt deja curate. Încă n-am aflat cu ce spală ei creiere, că sunt așa de curate... Ne ajută la computere, ei sunt specialiști în chestii din astea.

Ambrozie admiră performanța sistemului, așa cum admiri performanța unui uragan care te nimicește.

Custodele:

- Unde ne aflăm? Ce realizăm? Stăpânii vieții! Stăpânim toată suflarea, în tot întinsul ei. Am depășit epoca greșelilor. I-am lichidat pe șovăitori. Stăpânim până și tânăra generație care, evident, este cea mai năzdrăvană și era să ne pună mâna în gât. Am încălecat-o ! Avem mulți roboți și bioroboți. Primitivi, dar buni. Revopsiți, legați cu sârmă, dar funcționali. Ne facem treaba. *Calculăm*

precis prețul pielii. Distribuim rolurile în societate, distribuim speranța de viață. Deținem o balanță a culpei și a meritelor. Dar n-o folosim. Totul este relativ. Prea multe merite devin culpe, de aceea nu greșim când din culpe facem merite solide. Uite, cazul dumatăle! (Ambrozie devine atent) Chintale de documente pledează pentru ambele situații: merite mari și culpe fatale! Din toate reiese că ești grav vinovat, dar și un inocent desăvârșit. O spun cu dovezile pe masă!

- Adevărat! zice Ambrozie.

- Și dacă totuși trebuie să tragem o concluzie, atunci recurgem la zvonuri, la folclor. Cele mai bune concluzii se obțin din zvonuri. Singura concluzie valabilă a vieții unui om este zvonul, scorneala, bârfa, calomnia, anecdota. Un toptan de fapte este anulat de un zvon tare! Noi înșine fabricăm zvonuri, lansăm scorneli, nu ca să intoxicăm, ci ca să tragem concluzii! Sinceritatea este iresponsabilă, este isterică. Sau, mai precis, în gura istericilor (majoritari pe meridiane) sinceritatea devine defăimare. De aceea s-a ridicat defăimarea la rang de document.

Ambrozie era acaparat de cugetările custodelui, așa cum ești cucerit de cele trei provocări ale naturii: salcia plângătoare, aroma pelinului, curcubeul.

Custodele zice:

- Balanța vinovăție-merit ține de copilăria omenirii, de faza jucăușă a civilizației. Știi, înainte de a fi adultă, omenirea a fost copil, și s-a jucat în țărână: jocul de-a dreptatea, de-a locul în cosmos, jocuri foarte serioase. Să revenim la dosarele acestea, din Clădirea Memoriei. Dacă interpretăm faptele tale, actele tale, ca grave erori, cum de altfel și sunt, atunci este de mirare că mai trăiești. Dar dacă, renunțând la cenzura istorică, aceleași fapte le evaluăm ca acțiuni umanitare, cum fără îndoială că sunt, atunci este de mirare că n-ai fost promovată în grad de comandor.

Ambrozie ascultă cu veselie. Îl înveselea mintea oamenilor, logica lor. Se încânta cum le merge mintea. Spectacolul mental al custodelui galonat era admirabil.

În același timp, Ambrozie vizionează pe un computer scene de la Ziua Recoltei. O revede pe Cabiria, vede secvențe din filmul întâlnirii lor, finalul cu plutirea. Vede, pe acest film, că el plutește alături de Cabiria, apoi filmul se rupe, apoi o vede pe Cabiria într-un complex de cristale. Cu urechea periferică, Ambrozie îl ascultă pe custode:

- Acest control la sânge ne-a servit cândva la supunerea și manipularea cetățenilor. Încurajam grosolan greșelile lor. Viața omului este controlată prin greșelile sale. Pe bou îl legi de coarne, iar pe om îl legi prin greșelile lui. Dar asta a fost o fază incipientă, care ținea de dictatură. Trecute vremi!

- Dictaturile au avut rolul lor: au arătat că, pe bolnavii psihici, în loc să-i ții în clinici, mai bine îi faci conducători de noroade. În clinici, nebunii îți dau bătăi de cap și, oricum, nu se vindecă niciodată. În clinici au fost lăsați doar

handicapații mintali medii, turțiți cu tranchilizante. Iar cei grav bolnavi, psihoticii periculoși, au tras la jugul istoriei. Au muncit! S-au acoperit de glorie și de ordură. Cu oameni normali nu faci istoria, să ne înțelegem. Cu oameni normali, faci agricultură, faci horticultură, faci textile, faci telefonie, atât. Istoria se face cu demenți serioși.

Ambrozie ridică ochii de pe un dosar; ațintește urechea să asculte doctrina custodelui, care se vede că era un personaj de seamă: atât de sus vedea lucrurile, încât, cu puțin curaj, puteai crede că este parte din personalul Inteligenței Cosmice, făcut să ne umble la ADN-ul uman, pregătind omul pentru faza când Timpul terestru nu va mai exista. În tot cazul, Ambrozie știa că custodele nu era un simplu polițist șef al depozitelor de dosare, ci un creier.

- Dar acum-deodată, zice custodele, observăm limpede că *istoria se sfârșește*. Sfârșitul istoriei îi scoate din arena politică pe nebuni. Dacă în *istorie* demenții erau baza, și erau atât de necesari încât fără ei nimic nu mișca pe lume, iată că acum, la *sfârșitul istoriei*, nebunii devin inutil politic. Adică nebunii sunt lăsați în banca lor, în delirul lor. Și dacă le iei gradele, galoanele, tronurile, sceptrele, chiar că devin ridicoli, râsul copiilor pe maidan.

Respiro lung. Tăcere de pregătire a unei dezvăluiri. Zice:

- În acest caz, vei întreba dumneata, la ce ne servește acest control la sânge? Această îndosariere a păcatelor, care este o silnicie datând totuși de pe vremea demenților, la ce mai servește? Dacă nu mai există dictatori, dacă psihoticii oribili au fost restituiți ospiciilor, dacă istoria s-a sfârșit, de ce calculăm pielea omului? Ce facem cu pielea omului? Ei bine...

Custodele coboară vocea, ca să-l oblige pe Ambrozie la un plus de atenție. Și zice, punând punctul pe i:

- Dosarele acestea în aparență exprimă indivizi – în realitate ele exprimă stupul, roiul. Ele netezesc calea spre stupul colectiv. Așadar, nu-s nici punitive, nici intimidări... Mușuroiul și stupul sunt modele de organizare perfectă. Cum-necum, eu vindec aici boala societăților primitive: individualismul. Mic și prăfuit cum mă vezi, hârțogar cu leafă, șoarece de arhivă cum par, eu sunt în realitate un vindecător. Mai precis: sunt pe urmele unui vaccin. În mine se întrezărește omul-mată. Vindecător de iluzia că omul este omul. În primul rând, m-am autovindecat. Eu nu sunt eu. Semăn cu toți cei care au ajuns la stadiul la care am ajuns eu. De mult nu mai gândesc cu capul meu. Prin mine trece o minte mult mai mare decât ar putea rezulta din cerebelul meu. Nu mai simt cu simțurile mele eronate din naștere. Îmi place să cred că simt cu simțurile stupului. Și sudez mereu stupul. Stupizez mereu. Iar pe nestupizați îi elimin lent.

Se oprește din vorbit. Urcase prea mult și simțea nevoia să mai coboare. Zice:

- Trăiești și nici nu stai să te miri *de ce* trăiești. Să vedem. Se poate că cineva te oblăduște. Adică ești prea ușor de omorât, de aceea se naște mirarea că mai trăiești. Prea ar fi ușor să se descarce un glonț în tine, sau să se descarce un snop

de radiații gamma, sau să îți se pună un strop de cianură în gură. Și ne mirăm că acel glonț n-a fost descărcat, că picătura de otravă n-a fost presărată. De ce? Tabloul vinovăției și al meritelor iese din discuție. Nimeni niciodată nu este promovat pe merit și nu-i omorât pe vinovăție. În privința aceasta, și-n post-istorie este la fel.

Tăcere de fixare. Tăcere de dezvăluire.

Se pleacă spre urechea lui Ambrozie. Șoptește:

- Noi putem controla viața omului. Dar nu-i putem controla moartea. Ne izbim de acest zid, moartea. Voi aștia, la disperare și la încătușare, ne scăpați printre degete, murind.

Așteaptă un semn pe fața lui Ambrozie, o cută în mintea lui. Apoi continuă:

- Controlăm viața în totalitate, la sânge. De la laptele pe care-l sugi în pruncie, până la strănepoți. Avem pe mână totul. Putem frământa omenirea ca pe-o plastelină. Dar nu controlăm moartea... Poate de aceea mai trăiești dumneata: că nu controlăm moartea dumatăle. Și dacă te omorâm, ne scapi pentru totdeauna. Cu tot ce ai în cap. Pre mulți îi lăsăm să trăiască exact ca să nu ne scape printre degete murind! Te lăsăm să trăiești, să te putem controla cât mai mult în viață. Apoi, pândim o cale să te putem urmări și dincolo.

Nici o reacție la această mărturisire. Zice:

- Cum să te controlăm pe lumea cealaltă? E timpul să aflăm asta. Presiuni din noi și peste noi ne spun: e timpul. Să vă controlăm pe toți, după ce vă dați duhul. Că altfel, vă lăsăm satisfacția că nu aveți de pierdut decât lanțurile.

Zice aceasta fără mânie profesională, fără iritarea celor tari în fața celor încătușați. Zice, ca-n pragul filosofiei:

- Prea ați trâmbițat egalitatea tuturor în fața morții. Și jubilați că, la moarte, împăratul este egal cu proletarul... Vrem ca împăratul să dea porunci și după moarte, iar robul să-l slujească și după ce-și dă duhul. Înțelegi? Căci de-acum știm: Moartea se află aici, o putem pipăi. Moartea este chiriașa vieții. Moartea nu are casa ei, nu are masa ei, ea locuiește cu chirie în casa vieții, căreia îi face mici servicii vitale, de acoperire, de gestație, de regenerare... Când vom descifra taina acestei alte dimensiuni, ne vom plimba prin moarte cu dricul de aur cu care suntem transportați la groapă.

Acum custodele caută prin mintea lui Ambrozie: caută să vadă vălurelele pe care trec corăbii mirodene informațiilor. Dar acele vălurele nu se iveau. Zice:

- Trebuie să existe o cale umană. Spune măcar un capăt de știre. Lasă-te citit. N-o cer în numele unei paranoia personale. Ci în numele stupului. Perfectiunea stupului depinde de acest simț al vieții de după viață. Ori îl elucidăm, ori îl extirpăm. Eu n-am început această căutare din capul meu, din egou. Ci a trecut prin mine un gând dintr-o minte din afara mea. Acest gând s-a copt în copacul universal, și a ajuns la noi, sub formă de fruct psihic. Vine timpul să ne extindem spre viața de apoi. Să avem alte raporturi cu viața de apoi.

Ambrozie îl privește cu o tăcere care poate fi respect și admirație. Aveai ce admira la acest misterios custode. Descopereai că, iată, în funcții politice importante au apărut minți super-deștepte. Și vechii tâmpiți ai pârghiilor ministeriale sunt înlocuiți cu eminente cenușii. Credem că Ambrozie privea cu respect și admirație. Dar nu știm. Căci mintea sa era calmă, fără acele vălurile pe care unduiește informația plăcută, aromată, detectabilă de către telepați. O minte fără vălurile nu poate fi citită de nimeni.

Custodele misterios știa asta. Dar el avea răbdare de sfânt al hârtoagelor.

Zice:

- Dacă vrei să contribui la moartea bună a ta, și a oamenilor, ajută-ne să-ți zmulgem aceste informații: începutul, sfârșitul, ușa strâmtă. Ele nu figurează în dosarele acestea supercomplete. Dosarele se opresc la tot ce-i scris în lutul omului. Sunt dosarele de lut. Ajută-ne să-ți smulgem ce se află în supra-lut. Atunci vom fi domnii lumii. La concurență cu demiurgul. Când vă vom controla sufletul. Sau ceea ce supraviețuiește omului. Căci oricum, într-o zi vom ocupa și celălalt tărâm. Lucrul a început. Și natura termină tot ce a început. Spune!

*

Deodată s-a auzit un tunet, un hureit de plăci tectonice adânci. Și pământul a început să se clatine.

Legănarea s-a oprit. Apoi a reînceput. Cu o hurducătură.

Pereții trosnesc, se fisurează; din tavan cade moloz. Dosarele de lut se răstoarnă de pe rafturi. Grămezi de dosare la pământ. Peste grămezi de hârtii cădeau moloz și bucăți de ciment.

Operatorii săreau de pe scaune, fugeau spre uși.

Custodele l-a tras pe Ambrozie sub o grindă. S-au adăpostit acolo apoi, prudenți, au făcut salturi spre ieșire, sărind peste mormane de dosare și moloz.

Au ajuns pe coridor. Luminile se stinseseră. Se strecurau prin labirint întunecos, pe lângă perete.

Custodele cunoștea traseul și mergea înainte. Avea la piept un dosar anume, pe care-l luase la repezeală.

Panica lucrătorilor făcea dificilă înaintarea. Era buluceală. Toți se repezeau spre ieșiri, bărbați în uniforme kaki, pline de moloz și var, femei puține. Țipete, gemete, chemări de ajutor. Se buluceau prin labirintul clădirii Memoriei. Scăpau puțini. Cei de la etaj se aruncau în gol, căci scările se surpaseră. Mulți strigau, accidentați, striviți de grinzi răsturnate. Din stânga venea fum greu. Au deblocat febril o ușă.

Când au ajuns în stradă, cutremurul încetase. Dar au mai fost două replici scurte, care au surpat o parte din clădire.

Strada era agitată, oameni înspăimântați fugeau în direcția colinelor.

Custodele și Ambrozie au mai rămas să ajute la operațiuni de salvare, până la venirea ambulanțelor și a echipajelor specializate.

Târziu, spre zori, cei doi s-au despărțit.

Vedeau că toate premisele discuției lor s-au schimbat, s-au prăbușit într-o clipă, odată cu prăbușirea Clădirii Memoriei.

În parc, apăruseră focuri lângă care stăteau oameni speriați, timorați, înfrigurați, abătuți, adulți și copii, fără adăpost.

Norii de praf s-au așezat treptat, atmosfera s-a limpezit, aerul devenea bun de respirat. Puteai vedea, până departe, dărâmături și jălnicie. Dar vedeai și orizontul curat, marginile cerului, purpurii și, peste tot prăpădul, soarele răsărind.
